

Stev. 16

Leto V.

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gosnik. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slov. poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

OD TEDNA DO TEDNA

Predsednik Tito se je vrnil s piodovitega obiska v Turčiji. Sadovi te poti, zrasli med razgovori v Ankari in Carigradu, so pomemben mejnik trojnega balkanskega sodelovanja. Tega se zavedajo prav kot naši tudi narodi Turčije in Grčije, z njimi pa dobro uteče človeštvo, ki je z zanimanjem spremljalo najnovejši napredek balkanskega sporazuma, doseženega ob obisku predsednika FLRJ.

V sedmih dneh, ki jih je predsednik Tito preživel v Turčiji, se je izkazalo kot dostojen nikoli prijateljstvo naših dveh držav in njuno zavezništvo s tretjo članico balkanskega sporazuma, Grčijo. Najdostojnejši državnik Beograda in Ankara so mogli ugotoviti, da so enotni v vprašanjih, ki zadevajo skupne koristi in prizadevanja balkanskih držav. — Vse to potrjuje tudi navdušeno izražene simpatije turškega ljudstva in vsestransko zaupanje, izraženo v množičnih pozdravih, sprejemih, časopisnih in radijskih poročilih ter komentarjih.

Soglasje, ki so ga dosegli med temi razgovori in ki bo privedlo do sklenitve trojne zveze, že bodo soglasni atenski državniki, ki je posledica dosedanjih iskrenih odnosov med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo. Tak pomemben korak k pojanju medsebojnega razumevanja in zbliznanja je posledica neposrednih interesov in teženj vseh treh držav, da bi vsakladle svoje napore pri ohranitvi svobode, neodvisnosti in mirnega razvoja. Hkrati pa je ta korak tudi posledica svetovnega političnega položaja in stalne nevarnosti pred tujimi pristopki in agresijo, ki ogroža balkanske države. Zelo ugoden odmev, ki je v Atenah sprejel uradno sporočilo o ankerskih razgovorih med jugoslovanskimi in turškimi državniki, priča, da bo zamisel o sklenitvi balkanske zveze tudi v Grčiji sprejeta kot naravna posledica dosedanjega sodelovanja. Poleg najavljenih političnih, gospodarskih in vojaških razgovorov med balkanskimi državami bo k temu znatno prispeval tudi junjski obisk predsednika Tita v Atenah.

Spet moramo drugi del našega pregleda posvetiti problemu Daljnega vzhoda in pripravam na ženevsko konferenco. Obsežni razgovori v zahodnih predelih — kako se pripravljajo v Moskvi, ni kaj prida znano — dokazujejo, da se bodo na ženevski konferenci spet krepko kresala različna mnenja in stališča v mednarodni politiki. Brez smisla bi bilo že v naprej ocenjevati te skorajšnje razgovore, tehtnega pomena pa jim ne moremo zanikati že zaradi tega, ker je treba pozdraviti vsak stik in pripravljenost veseliti, da pošljejo svoje predstavnike za zeleno mizo in tako skrajšo ublažiti mednarodno napetost.

Vojni dogodki v Indokini za zdaj niso še prav nič prispevali k razjasnitvi položaja. Tu in tam se sicer utrga glas, da se francosko poveljstvo na skrivališču v Ho Ši Minhom, pa ga na uradnih mestih spet brž zanikajo. Zelo srdit in zagrižene borbe okrog Dien Bien Fuja bi rade izsilile kako vidnejšo odločitev še pred začetkom ženevske konference, toda tehtnica se še ni naglula ne na to ne na ono stran. Amerika pošilja Francozom v pomoč svoja letala, da morejo oskrbovati svoje izprane oblegane v majavi vietnamski trdnjavi, ki trenutno nekako simbolizira položaj na Daljnem vzhodu.

Nevarnosti vojnih zapletov in njihove razsežnosti so v še bolj črni luči prikazali najnovejši poskusi atomskih eksplozij in vodikovih bomb. S tem v zvezi je svetovna javnost z veseljem sprejela pobudo za ponovne razgovore v okviru razorožitvene komisije OZN. Res, da ta komisija, ki se je po razmeroma precej dolgem predstoku spet sestala, ni dosegla kakšnega posebnega napredka, vendar se je premaknila z mrtve točke in ko je prebrala začetne težave okrog ustanovitve ja nekega posebnega pododpora, upajamo, da bo vendarle rodila kakšno nove koristne uspehe.

Vreme

v dneh od 23. aprila do 2. maja Med 23. in 25. aprilom nastala vreme; pogosto deževje in nevihtne plohe. Po 26. aprilu lepo in toplo vreme do konca meseca. Prve dni maja se prične spet nestalno vreme.

Letos bo investiranih v Beli krajini nad pol milijarde din

Na skupni seji okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO Črnomelj sta bila 16. aprila sprejeta družbeni načrt in proračun okraja za leto 1954. Seji je prisostvoval poleg drugih gostov tudi ljudski poslanec Zveznega sveta proizvajalcev tovarij Janez Hribar.

Družbeni načrt predvideva porast narodnega dohodka v letu 1954 za 14 odstotkov in se bo v povprečju dvignil na enega prebivalca Bele krajine od lanskih 29.483 din na 33.608 din. Največji porast vrednosti družbene proizvodnje je predviden v gradbeništvu in sicer za 126 procentov, v industriji za 30 procentov, v kmetijstvu pa za 6 procentov. Celotni narodni dohodek v okraju bo torej znašal 949.559.000 din, kar pomeni porast za 110.815.000 din v primerjavi z letom 1953.

Okrajni proračun predvideva skupno s proračuni občin 266 milijonov 18 tisoč dinarjev dohodkov in toliko izdatkov. Za gospodarstvo, investicije je v proračunu predvidenih 45 milijonov dinarjev, za pitstvo in kulturo 48.904.000 din, za soci-

alno skrbstvo 22.128.000 din, za zdravstveno zaščito 19.864.000 din, za dotacije občinam pa 13.914.000 din. Ostali del proračuna se nanaša na državno upravo in druge izdatke. Samo za zdravljenje siromašnih nezavpovancev v bolnišnicah je predvideno 6.251.000 din in za zdravljenje v ostalih zdravstvenih ustanovah 1.500.000 din. Ker dohodki v proračunu okraja ne krijejo vseh izdatkov, bo razlika 108.000.000 din krita z dotacijo republike.

Iz proračunskih investicij v znesku 45 milijonov dinarjev je predvidenih za gradnjo stanovanjske hiše v Črnomlju 15 milijonov, za elektrifikacijo posebej 5 milijonov, za večja popravila in dograditve sol 4,5 milijonov, za ureditev okrajnega upravnega posloja in telefonske centrale 7 milijonov, za dograditev planinskega doma na Mirni gori 2 milijona, ostala sredstva pa so namenjena za drevesnice in trsnice, manjše cestne gradnje, za stadion v Črnomlju, ureditev gostišča v Semiču, internata in trga v Metliki in pod. Iz repu-

bliškega proračuna je določenih za dograditev dijaškega doma v Črnomlju 38 milijonov in za gradnjo nižje gimnazije na Vlnici 20 milijonov din.

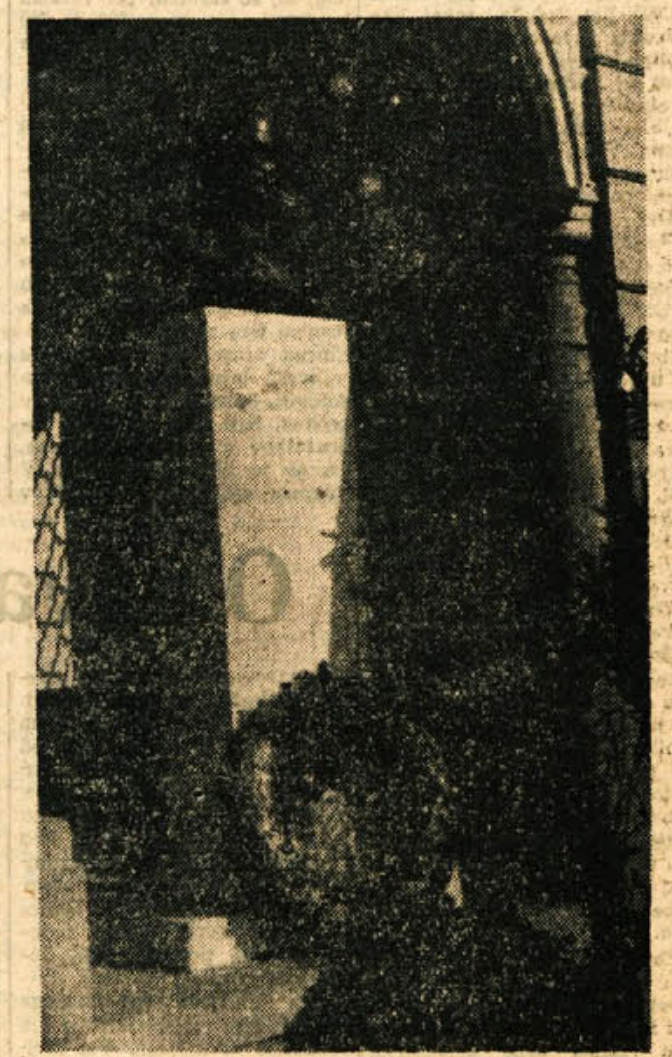
ZNATNA POMOČ ZA RAZŠIRITEV INDUSTRIJSKIH PODJETIJ

Iz republiškega sklada za gospodarsko pomoč nerazvitim okrajem dobi Bela krajina letos 416 milijonov dinarjev. Ta sredstva bodo investirana: v rudnik rjavega premoga v Kanjarici 45 milijonov, za tovano učilnico in železovarno skupno 200 milijonov, za razširitev proizvodnje in tovarni telekomunikacij v Semiču 41 milijonov za podjetje Marmor v Gradcu 20 mil., za opremo Belssda 10 milijonov in za vodovode v okraju 100 milijonov. Ta znesek bo uporabljen za razširitev vodovoda v Metliki, za vodovod v Poljanski dolini in za začetna dela pri gradnji centralnega vodovoda za Črnomelj in okolico.

Letošnje investicije v okraju, ki znašajo skupno z republiškimi nad pol milijarde dinarjev, bodo znatno vplivale na povečanje narodnega dohodka v

okraju že letos, zlasti pa v prihodnjih letih. Za pospeševanje kmetijstva je letos določenih 7 milijonov din, kar je res malo, bodo pa ta sredstva iz leta v leto večja. Ker bodo industrijska podjetja prejela sredstva vrnjena v letnih obrokih in plačevala od njih obresti, bo okrajni ljudski odbor razpolagal vsako leto s precejšnjim skladom za investicije, iz katerega bodo dobila posojila podjetja na podlagi natečaja.

V razpravljanju o predlogu družbenega načrta in proračuna so odborniki dajali svoje pripombe pri posameznih postavkah. Tako sta bila dva odbornika mnenja, da je kmečki davek v znesku 42 milijonov nekoliko previsok z ozirom na pasivnost kmetijstva v Beli krajini. Ker je v Beli krajini 4.600 kmečkih gospodarstev in znaša davek za posamezno gospodarstvo manj kot 10.000 din, bi bilo potrebno predvsem misliti na dvig dohodka kmečkih gospodarstev, kot so to pridobili v nadaljevanju razprave. Na koncu razpravljanja sta oba zboru soglasno sprejela predlog družbenega načrta in okrajnega proračuna.

Spomn na heroja socialistične graditve Borisa Kidriča-Petra Kalana bo vedno živ med nami; za nas in našo srečno bodočnost je gorel in izgorel sred največjega dela in ustvarjanja

Pripravimo se na praznovanje 1. maja

Praznovanje delavskega praznika postaja v naši državi iz leta v leto bolj množično in vsejudoško. Delavsko samoupravljanje kot največja pridobitev delavskega razreda pri nas ni prazna beseda, pač pa stvarnost. Zato bo poteklo tudi letošnje praznovanje v znamenju utrjevanja ter dvigovanja socialistične zavesti delovnih ljudi.

Priprave za praznovanje delavskega praznika 1. maja so že v polnem teku. Pobudo za to so v glavnem prevzele sindikalne podružnice, ki bodo ob sodelovanju množičnih organizacij, zlasti Socialistične zveze delovnih ljudi, pripravile in izvedle proslave tako, kot se spodobi za ta največji delavski praznik. Okrajni sindikalni sveti in okrajni odbori SZDL so že poslali občinskim odborom SZDL in sindikalnim organizacijam okvirna navodila za proslave.

Ne glede na navodila pa se v posameznih krajih že sami dobro pripravljajo za ta praznik. Tako je sindikalna podružnica na Dobu dala pobudo, da s sodelovanjem vseh množičnih organizacij mirenške doline priredi skupno občirno proslavo za vso dolino 1. maja na Dobu. Mizarškoloarsko podjetje na Mirni je pripravilo za 2. maj veliko tombolo z lepim številom bogatih dobrot. V Sentjerneju bo proslava 1. maja združena s proslavo občinskega praznika. V znani partizanski vasi Drganja sela pri Straži bo ta

dan prvič posvetila elektrika. Iz sicer dokaj skopih poročil s terena se da razbrati, da se posebno lepo pripravljajo na praznovanje v Straži, Trebnjem in drugih krajih.

NESREČE SO HUD UDAREC ZA NARODNI DOHODEK

V novomeškem okraju se je lani ponesrečilo 879 delavcev in uslužbencev, kar pomeni izgubo 16383 delovnih dni. Vrhu tega je bilo na bolniškem dopustu zaradi raznih boleznih, oziroma obolelih 2846 oseb in zato izgubljenih 50449 delovnih dni. Skupaj torej na bolezenskih dopustih (zaradi nesreč in bolezni) 3725 ljudi in 66.832 izgubljenih delovnih dni.

V prvem tromesečju letos je bilo pri delu 147 nesreč, izven dela se je ponesrečilo 36 delavcev in uslužbencev, kar je skupaj 5078 izgubljenih delovnih dni. Nesreč izven dela je precej. Ne samo, da se človek poškoduje, ko gre na delo ali z dela, marsikateri jo dobi po roki ali glavi v pijani gostilniški družbi.

Skupaj je bilo letos v prvem tromesečju na bolezenskem dopustu zaradi nezgod ali bolezni 885 delavcev in uslužbencev ter tako izgubljenih 18.890 delovnih dni. Gospodarske organizacije naj začno čim ostriši boj proti obratnim nezgodam in raznim neupravičenim bolezenskim dopustom. Ludvik Kebe

Železničarji Novega mesta so proslavili svoj praznik

Na predvečer praznika Dneva železničarjev so železničarji Novega mesta praznovali v združenem domu v Bršljinu slavnostno akademijo. Med gledalci, ki so popolnoma zasedli dvorano, so bili tudi zvezni poslanci zbora proizvajalcev Avgust Jazbinski, direktor podjetja za vzdrževanje proge tov. Röllh in sekretar okrajnega odbora SZDL tov. Plavec.

Slavnostni govor o pomenu 15. aprila — dneva železničarjev — je imel Niko Bratos. V govoru se je spomnil žrtev Zaloske ceste in padlih železničarjev v NOB, katerih spomin so navzoči počastili z enominutnim molkom. Pevski zbor KD »Dusan Jereb« je nato zapel tri pesmi. Drago Stok je občuteno prebral ertico Mostove v zrak. Nekaj novega je bilo v programu to, da sta Mara Pezderskova in Mile Debevc na klavir in violono zaigrala Schubertovo Sereňado, Dvořakovo Humoresko in koncertni valček Morske lastovke. Za izvajanja sta žela zaslužen priznanje.

Kot gosta sta nato nastopila v dvojevku Zvezna česta in Ljubljena v garah tov. Mostan, šer postaja Mokronog, in njegova žena, ki je v samospoju zapela še Strajnarjevo Pesem o svobodi. Pevski zbor KD »Dusan Jereb« je enkrat nastopil in zapel ko-rsko narodno Mamo dro fleten navajeno. Gobečvo Tam na vrhu in Verbičevega Vasovca.

Ob zaključku je Janez Zupančič svečano predal praporonocu kurilnice novi sindikalni prapor. Lep je bil pogled na pobratene sindikalnih praporov, medtem ko je go dvoranai zavrila bližna Hej Slovani! 15. aprila dopoldne je bila pred spominskim ploščama železničarjev, padlih v NOB, na postaji in v kurilnici žarna komemoracija. Zvečer so bile podeljene spominske plakete vsem uslužbencem jubilejnega železničarskega tek-movanja kegljaških društev Novega mesta. Komemoracije so bile tudi v Mokronogu in Trebnjem. — m.

V Bršljinu pripravljajo Svoboda praznovanje, ki ga bodo imeli s prav lepim sporedom 29. aprila zvečer. V Novem mestu bo proslava 30. aprila zvečer na Glavnem trgu. Sodelovali bodo godba JLA, moški pevski zbor, dijaški pevski zbor, recitatorji, folklorna skupina JLA in drugi. Proslave bodo v vseh krajih v glavnem 30. aprila zvečer.

Potrebno je, da damo prazniku dela tudi zunanji svečan izraz. Stari način krasitve z zelenjem naj bi opustili, toliko bolj pa dali poudarka okrasitvi s cvetjem in zastavami, zlasti delavskimi. Poleg krasitve pa ne smemo pozabiti na čiščenje hiš, ulic in cest. Skratka, priprave in samo praznovanje 1. maja naj bo odraz vsega tistega, kar naš delovni človek občuti ob tako velikem in pomembnem dnevu!

Sprejet je osnutek proračuna občine Novo mesto

Za predsednika LO MO Novo mesto je izvoljen Boris Andrižanič, za podpredsednika pa Franc Matko

15. aprila je bila v posvetovalnici ljudskega odbora mestne občine 18. redna seja LO MO, na kateri so odborniki pretresli

osnutek rednega proračuna za leto 1954 in razpravljali o tekočih komunalnih in ostalih delih v mestu.

Ker je dosedanji predsednik LO MO Novo mesto, Lojze Ivančič pred tedni podal na mesto predsednika ostavko, so odborniki mestne občine na predlog Martina Pavlina soglasno izvolili za novega predsednika občine mag. pharm. Borisa Andrižaniča, dosedanjega podpredsednika LO MO Novo mesto. Za podpredsednika LO MO je bil soglasno izvoljen Franc Matko, predsednik Sveta za komunalne zadeve pri mestni občini.

Ko so razpravljali o predloženem osnutku rednega proračuna za leto 1954, so morali odborniki zaradi skrcenega okrajnega proračuna ertati; oz. znižati več postavk v osnutku, ki ga je na seji predložila proračunska komisija LO MO. Zaradi tega so zlasti prizadeti nekateri načrti Sveta za komunalno in prosveto ter ljudsko zdravstvo, ki bodo zaradi znižanega proračuna občutno okrnjeni. Odborniki so po daljšem pretresanju sklenili, da bodo ponovno zaprosili OLO za povečanje proračuna, hkrati pa bodo še enkrat utemljili nekatero že tako skromne postavke. Zmanjšani predlog za LO MO za redni proračun predvideva

19.716.700 din, je pa še vedno za več kakor milijon din previsok v primerjavi s proračunsko postavko, ki jo je določil OLO Novo mesto.

Obseg investicijskih del v letu 1954 še ni točno določen, ker bo o tem v okrajnem merilu najprej razpravljalo OLO na svoji seji 23. aprila. V osnutku naj-najnujnejših del v Novem mestu pa so za leto 1954 predvidene tele investicije: Zgraditev mestne tržnice — 6 milijonov din; postavitev lesenega mostu (ki ga v Straži že razdirajo in spravljajo v Novo mesto) čez Krko na Loki — 3 milijone din; popravilo Doma ljudske prosvete — 1 milijon; popravilo ograje in mrtvašnice na pokopališču — pol milijona din; popravilo osnovne šole in popravilo stare gimnazije — nad 10 milijonov din.

Iz kreditnih sredstev bi nekatera podjetja adaptirala oz. dogradila svoje objekte, tako n. pr.: hotel Kandija, pekarnja in

lo tudi poročilo delegatke iz Videm-Dobrepolje o zadnjem občnem zboru zadrage, kjer so nekateri odborniki starega upravnega odbora na pretek način vrtili svojo kandidatsko listo. Knaflu nato je nad 100 zadržanih vložilo protest, da se volitve razveljavijo.

V razpravi sta sodelovala tudi Ing. Vilma Pirkovič in sekretar OK ZKS Jože Klarič. Izvoljen je bil nov 14-članski okrajni odbor Zveze zadržnic, 5 delegat za republiški zbor zadržnic in 3 delegatke za okrajni zbor zadržnicov. Sprejet je bilo tudi več sklepov, ki jim bodo služili kot napotki pri bodočem delu. Po zboru so šle delegatke kolektivno na ogled državnega posestva Mahovnik.

mlado žensko delovno silo. Predlagale so, naj se letos organizira večje število tečajev za pletenje, predvsem v vseh v Kolpski dolini, Loškem potoku in drugje.

Znana partizanska mati in aktivistka Marija Ivančičeva iz Gore pri Sodražici je lepo povedala, kako so znale cili žene odločne v času osvobodilne borbe. Tako odločne morajo biti tudi danes: budno morajo paziti in razkrinkavati razne spekulante, ki bi se pojavili v zadrugah.

Dostj so govorile o vlogi žena v borbi proti plančevanju in o vzgoji mladine. Delegatke so razpravljale tudi o vzrokih, ki so krivi, da je število žena v upravnih odborih zadržug še vedno prenizko. Zanimivo je bi-

slastičarna, trgovsko podjetje Delikatesa in kavarna na Glavnem trgu.

Cevrav so našeta dela za zdaj samo predmet razpravljanja, so se odborniki strinjali s predloženim osnutkom investicijskih del. Posebno so pozdravili ob-novo stare gimnazije, za katero bo prispeval OLO Novo mesto 5 milijonov din. V priložju bodo urejeni prostori za ambulanto zdravstvenega doma, prvo in drugo nadstropje pa bodo uredili za prostore društev in množičnih organizacij. Pri prostovoljnih delih za obnovo stare gimnazije bo sodelovala tudi novomeška mladina, ki bo v stavbi dobila preprotno prostore za potrebe svojih organizacij in društev.

Odborniki so potrdili med ostalim tudi več rešitev za do-delitve stavbnih parcel, spremembe v nazivih obratov in podjetij, razpravljali o otroškem igrišču, cestni razsvetljavi in ureditvi nekaterih cest.

SOLEA KREMA VSAKEM ČASU

Obliscite 1. JUGOSLOVANSKO RAZSTAVO VIN LJUBLJANA PREKO 600 VZORCEV NARAVNIH VIN EKSKURZIJ E VINORODNE OKOLIŠE 30. IV. NA DAN OBNOVE ZBOR VINOGRADNIKOV 24. IV. - 2. V. 1954 INFORMACIJE: GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE, LJUBLJANA - IZRAB. TE POPUST NA ŽELEZNICII

Zadružniki na občnem zboru KZ v Trebnjem niso dobili odgovora

Komaj je na občnem zboru KZ Trebnje 11. aprila utihnil poziv delavnega predsednika k razpravi o poročilih upravnega in nadzornega odbora, je zahramelo po dvoranah: »Hočemo pojasniti, zakaj je pri mesarjih 141.000 din izgube, zakaj ima zadružna ekonomija 658.000 din izgube, kdo je kriv za primanjkljaj pri lesnem odseku, kdo se je koristil s blagom, kateremu je bila cena znižana, in podobno. Vmes so se silili tudi neumestni vzkliki, češ, če ne znate pošteno voditi zadruge in odsekov, pa vse razpustite.

Poročilo upravnega odbora je bilo stila skromno in subopazno, poročilo nadzornega odbora pa je obsegalo komaj nekaj vrstic, edino knjigovodsko poročilo je bilo izčrpno. Pokazalo se je, da upravni odbor ni poznal celotne problematike zadruge, zato tudi ni znal odgovorjati na vprašanja zadružnikov. Šele po daljšem razpravljanju so povedali, da so v izgubo mesarjije vključili tudi popitvilo lokalne, ki je stalo 40.000 din in pa provizijo za kupljeno živino, katero je mesarjija plačevala zadružnemu odkupnemu odseku. Zakaj ni mesarjija sama kupovala živine brez posredovalca, posebnost je, ker uslužbenec mesarjije niso bili polno zaposleni, na to vprašanje zadružniki niso dobili odgovora. Šteer tudi druga podobna podjetja kupujejo živino s provizijo, pa vendar nimajo izgube. Nekdo izmed zadružnikov je na vse to pripomnil, češ, če bi bil mesarjija privatnik, prav gotovo ne bi bilo izgube in bi si verjetno še sezidal hišo.

do poslovanja v zadruzi je, da se ta zadeva razširi do kraja. Spruce nepopolnega poročila in navedenih odprtih vprašanj bi pravzaprav upravni odbor ne mogel dobiti razrešnice, vendar mu jo je občni zbor s plačo večino izglasoval s pripombo, da je za najprej odgovoren za lansko poslovanje, v kolikor bi se pokazale kakšne nepravilnosti. Zadružniki so tudi zahtevali, da vsi, ki so zadržali povzročili škodo, to v celoti povrnejo.

Pri 109 milijonih skupnega prometa vseh zadružnih odsekov so lani navzile vsemu pripogodarili nad dva milijona dobička. Tega so razdelili na razne odseke in investicije, 100.000 din pa bodo razdelili med člane. Za vodovod Stična-Dobrič-Trebnje so predvideli 300.000 din, del dobička pa so namenili tudi v kulturno prosvetno namene.

Novi upravni odbor bo moral krepko prijeti za delo in ne-

usmiljeno pomesti vse napake in neopretnost v zadružnih obratih, da bo tako utrdil pri zadružnikih zaupanje do zadruge. Izjave posameznih udeležencev občnega zbora, naj se posamezni odseki razpuste, ali pa celo vsa zadruge, je treba prav tako ostro grajati, ker veje iz njih sovraštvo do naprednega zadružnega gospodarstva. Tudi takim izjavam in vzklikom bo moral upravni odbor skupno z vsemi zavednimi zadružniki prisluhniti in ugotoviti, od kod izhajajo in kdo govori skozi usta morda sicer upravičeno ogorčenega zadružnika.

Spolna kmetijska zadruza v Trebnjem je močna gospodarska organizacija. S temeljitim ter postojnim poslovanjem vseh odsekov, ob sodelovanju vseh članov, lahko postane glavni usmerjevalec naprednega gospodarstva na svojem obširnem in gospodarsko močnem področju, za kar ima vse pogoje.

Peter Romanjč

Stari trg ob Kolpi; Slak Alojz, Mali vrh pri Mirni peči; Sečen Silvo, Straža; Pavček Ivan, Cegelnica; Kulovec Ana, Vavta vas; Markovič Janez, Gor. Polje; KDZ Orehovica; KZ Šentjerne; KZ Dvor in Državno posestvo Dob pri Mirni. Skupno je bilo tu naštetih izplačano 311.287 din odškodnine.

Kmetovalci, ki svoje živine še nimajo zavarovane, naj bi spoznali, da jim želi Državni zavarovalni zavod pomagati. Stopili naj bi takoj v stik z njegovimi zastopniki na terenu in zavarovali živino. Naj velja tudi za njih pregovor: »Po toči zvoniti je prepoznol-

Brez enotnosti med občinskimi odborniki v Črnomlju ne bo napredka

Pretekli teden so se v Črnomlju po dolgotrajnem odmoru zbrali v Prosvetnem domu volivci, ki žive na teritoriju mestne občine Črnomelj. Ljudski odbor mestne občine je številnim volivcem polagal obračun svojega dosežanja dela, nakazal pa je tudi smernice za bodoče delo. Zbor volivcev je otvoril in pozdravil predsednik tov. Klobučar, v delovno predsedstvo pa so bili izvoljeni tovariši: Fabjan Bojan, Vitkovič Janez in Jerman. Tov. Julij Müller, predsednik gospodarskega sveta pri LOMO Črnomelj, je v izčrpnem poročilu podal gospodarsko sliko občine, ki je izzvala živahno diskusijo. Volivci so se pogovorili o stanovanjskem problemu Črnomlja, o najemnih, škropljenju sadnega drevja, o povečani skrbi za razvoj obrtno industrijske dejavnosti, o kanalizaciji mesta, ureditvi mestnega kopališča, pokopališča, o gradnji klavnice itd. Glavna skrb zbora volivcev pa je bila posvečena dostojni proslavi 22. julija, obletnici Dneva slovenske vstaje, ki bo letos v Črnomlju in bo privabila v Belo krajino na tisoče ljudi iz vse Slovenije. Zbor volivcev je sprejel vrsto koristnih sklepov, da se za festivalne dneve mesto uredi v estetskem in higijenskem pogledu.

V diskusijo je posegel tudi predsednik okrajnega ljudskega odbora tov. Žunič Janoz, ki je kritiziral neenotnost občinskih ljudskega odbora za mesto Črnomelj, zaradi česar je LOMO v preteklem proračunskem letu tudi izgubil približno 2,5 milijona din, ki so bili zaradi neurejenih razmer v knjigovodstvu LOMO blokirani pri Narodni banki. Zaradi neenotnega zadržanja ob-

činskih odbornikov v gospodarskih vprašanjih je padla v vodo tudi gradnja 4-stanovanjske hiše v mestu, ker ni bila pravočasno določena lokacija za ta stanovanjski blok, v mestu pa je, sodeč po vloženih prošnjah, ki jih ima stanovanjska komisija, še 65 družin brez primernih stanovanj. Tov. Žunič je govoril tudi o slabi skrbi za mladino, ki se je izživljala v gostilnah in pri raznih hazardnih igrah. Namesto da bi se ji nudila zdrava zabava v kulturno-

prosvetnem in športnem udeleževanju. Neenotnost občinskega ljudskega odbora se je izražala tudi pri pripravah za ureditev športnega stadiona v Črnomlju. Tov. Žunič je predlagal, naj bi v bodoče sklicovali zbere volivcev mesečno, da bi se občani pravočasno seznanili z vsemi odločbami LOMO Črnomelj.

V diskusijo so posegli še tovariši Blaž Pahulje, Franc Košir, Zupančič, prof. Erklarvec in občinski odbornik Gorupič.

Ali je Zadružno posestvo Orehovica res uvažalo nesocjalistične odnose?

V Dolenjskem listu 2. aprila je bil objavljen članek »Zemlja tistim, ki so najbolj upravičeni«. Brez dvoma je, da se s tem načelom strinja vsak pošten delovni človek. V tem članku pa je omenjeno tudi zadružno posestvo Orehovica, češ da je uvažalo nesocjalistične odnose in dajalo v najem zemljo in košnjo na eno tretjino oz. za polovico. Ta trditve pa ni točna; lahko rečemo, da se je delovni kolektiv zadružnega posestva Orehovica dosledno boril ravno za uvažanje socialističnih odnosov v kmetijsko proizvodnjo.

Dejstvo je, da je posestvo poleg dolgov podedovalo od bivše KDZ Orehovica tudi nesocialistične pogodbe z delavci in manjšim kmetij za izkoriščanje zadružne zemlje, za košnjo na polovico in tretjino. Takih pogodb, ki so bile sklenjene 1951 in 1952 v aprilu, je bilo nad 30. Nekatere od teh pogodb so bile sklenjene za daljšo dobo in so ljudje že v bivši KDZ debeli za najprej, tako da je posestvo ob reorganizaciji KDZ moralo prevzeti tudi obveznosti do nekaterih najemnikov, to se pravi, da je moralo tem ljudem pustiti zemljo v najemu. Takim primeri so bili samo trije, medtem ko je z ostalimi najemniki posestvo vse pogodbe razveljavilo.

Le nekateri stalni delavci so dobili deputatno zemljo, ker so imeli otroke, niso pa še prejemali otroških doklad, ker v KDZ niso bili socialno zavarovani.

Glede obdelave zemlje lahko rečemo, da je bila vzorno in pravočasno obdelana, kar potrjuje tudi doseženi hektarski donosi pri krompirju, pesi in drugih pridelkih. V jeseni je bilo v celoti opravljeno jesensko oranje, za krompir in peso pa smo že v jeseni podarili gnoj; gnojili smo tudi sadovnjak.

Kljub velikim težavam, ki so izvirale iz gospodarjenja v letih 1951 in 1952, smo z zavednim delovnim kolektivom in premišljenim gospodarjenjem dosegli lep uspeh, prispodarili smo 900.000 din čistega dobička, pri razdelitvi pa smo gledali na razvoj posestva, saj je delovni kolektiv od te vsote doletel za nagrade le borih 40.000 din ali 4,5 odstotkov, vse ostali dobiček pa je bil določen za povečanje osnovnih in obratnih sredstev. Kupljenih je bilo 9 krav, trosilec za umetni gnoj, puhalnik za seno in drugo.

Senica Milan
bivši upravnik ZP Orehovica

O zavarovanju živine

Zavarovanje živine je mlada, nekaterim kmetovalcem še danes nova zavarovalna panoga, saj jo imamo šele od leta 1948. Ako pogledamo razvoj te zavarovalne panoge, vidimo, da je bilo v začetku težko prodreti z njo med kmetovalce, kar pa je razumljivo, ker vsako novo stvar gledajo z nezaupanjem. Danes pa zavarovanje živine zajema že vse predele naše domovine.

Ena glavnih vej našega kmetijskega gospodarstva je vsekakor živinorej. Vsi živinorejski odseki kmetijskih zadrug sprejemajo živino v rodovnik in ravno s tem so spoznali naši živinorejci, da predstavlja ta živina za njih veliko, a tudi težko nadomestljivo vrednost. Kakor je skrb vsakega posameznika, da svojo živino očuva in njeno plemensko in proizvodno sposobnost dviga, takšen je tudi cilj, ki ga zasleduje Državni zavarovalni zavod z zavarovanjem živine.

Kmetovalci, ki živine še nimajo zavarovane, se morajo zavedati, da je živinoreja en glavnih vej ne samo našega skupnega, temveč tudi temelj posameznega kmetijskega gospodarstva. Ravno z zavarovanjem si dober gospodar zajamči sredstva, da more ob nesrečnem dogodku izplačilo žival z izplačano odškodnino takoj nadomestiti. Posebno hudi udarci za rejce prašičev so vse leto trajajoči pogini in zasili zakoli. Tudi tu so se naši kmetovalci znašli in se oprjeli prave rešitve, zavarovanja. S tem koristijo sebi kakor tudi skupnosti zaradi preprečitve gospodarske škode in se iznebijo nepotrebnih skrbi.

Koliko važnost polagajo nekateri živinorejski odseki zadrug ravno zavarovanju, priča to, da so sklenili zavarovati vso vpisano rodovniško živino in iz lastnih sredstev za njo plačevati polovično premijo.

Državni zavarovalni zavod zavaruje domače živali: kopitarje s 3-10% premijo, goveda z 2-5% premijo od zavarovalne vsote, nadalje prašiče in čebеле.

Za primer navajamo imena zavarovancev, ki so do 20. marca letos dobili izplačano odškodnino:

Dular Jože, Jurka vas; Nežič Jože, Ratje; Koce Alojz,

Stari trg ob Kolpi; Slak Alojz, Mali vrh pri Mirni peči; Sečen Silvo, Straža; Pavček Ivan, Cegelnica; Kulovec Ana, Vavta vas; Markovič Janez, Gor. Polje; KDZ Orehovica; KZ Šentjerne; KZ Dvor in Državno posestvo Dob pri Mirni. Skupno je bilo tu naštetih izplačano 311.287 din odškodnine.

Kmetovalci, ki svoje živine še nimajo zavarovane, naj bi spoznali, da jim želi Državni zavarovalni zavod pomagati. Stopili naj bi takoj v stik z njegovimi zastopniki na terenu in zavarovali živino. Naj velja tudi za njih pregovor: »Po toči zvoniti je prepoznol-

Liter za litrom roma na mizo, doma pa živi družina v bedi

Poudariti moramo važno nalogo, katero je lani začela opravljati zdravstvena ekipa v Loškem potoku. Potočanje so se zavedali, da je to ne nim v korist in go se v lepem številu odkavali. Zdravniški specialisti so imeli polno dela. Ugotovitev so bile kar žalostne. V splošnem slabo zobovje, mnogo rahlisa pri otrokih ter tuberkuloze pri dorasajoči mladini.

Kje je vzrok temu bednemu stanju? Lahko trdimo, da je glavni vzrok revščina, dediščina vlad stare Jugoslavije, katere so znale ljudstvo politično razdvojit in omtviti v ljudeh smisel za trezen preudarek. Tako je narod zapadel v polno izkoriščanje. Prebivalcem Loškega potoka je nova Jugoslavija dala možnost boljše življenja. Le žal, da tega nekateri nočejo.

Ziviljenjske dobrine, katerih je danes že dovolj, ne trošijo razumno. Mnogo denarja potrošijo za alkoholne pijače. S tem uničujejo težko prislužen denar, zdravje in zadovoljno življenje družin.

Lesni odsek KZ Loški potok se je zavedal važne vloge, ki jo ima za gospodarski in kulturni dvig kraja. Nabavil je kinoprojektor, Marsikateri Potočan redno obiskuje kino prestave in dobri filmi gotovo koristno vplivajo na človeka. Tudi razni tečajji v zimskem času opravljajo koristno delo med ženami in dekletji. Uspehi so že vidni. Gospodinjje se zavedajo, da morajo dati družini več zelenjave, da morajo hrano pravilno pripraviti itd.

Uspeša zdravstvena predavanja o raznih boleznih ter pravih prehrani sta imeli dr. Stanislava Rus in dr. Slava Lunacek iz Ljubljane.

S prosvetljevanjem ljudi pogumno naprej, borbo pa vsemu sistemu, kar zdrav razvoj ovira.

Ali je potrebno imeti v kraju, kjer je 2000 ljudi, kar šest gostiln? Potočanje bi morali urediti, da bi bilo manj gostiln, pa

tiste dobro urejene. Stremeti je treba, da razvijemo turizem v našem kraju in nudimo tuju turistu, kar mu nudijo drugod. Sedaj pa je zelo malo tujev in gostine obiskujejo predvsem domačini.

Kako se izvaja odlok o zapiranju lokalov zvečer?

Ali se gostilničarji norčujejo iz važnih odlokov, katere daje ljudska oblast za ljudstvo?

Ali je potrebno, da sta na Hribu dve gostilni in se gostje - pijanci selijo iz ene v drugo?

Istčasno se pa sprašujejo Potočanje, kje bi dobili prostor za otroški vrtec. Ali ni pri občinskem ljudskem odboru sveta za socialno skrbstvo, ki naj ne prezre gorja v pijančevih družinah.

Gostilničarji, domačini, poznajo razmere v vsakem gospodinjstvu in brezvestno nosijo litre v poznih večernih urah na mizo ljudem, kateri zapjejo zadnje dinarje, doma pa čakajo žena in otroci v bednem stanju.

Borba proti alkoholizmu je stvar naše socialistične družbe. Boj proti alkoholizmu je boj za narodovo bodočnost!

Cirilja Bambič

Vinko Volf je postal žrtev pretepačev

Preteklo nedeljo je bila otvoritev gostilne v Mandlih pri Cabru. Ze od nekaj je bila tu gostilna. Mnogo gozdarjev, a še več pretepačev se je v njej zvrstilo, dokler ni bila v poletju 1942 ukinjena. Po dvanajstih letih so jo vnovič odprli, z novimi ljudmi in v novih časih. Vsak je pričeval dostojnega in kulturnega razvedrila, a zgodilo se je prav narobe. Znani in na pol podivjani pretepači so začeli razgrajati in napadati mirne goste. Zlasti grdo se je obnašal Poje Edo iz Zgornjih Zagorjev. Nenadoma je z nožem zabodel najboljšega fanta v tem kraju, ki je v nekaj minutah izkrvavel. Povedati je treba, da ni to prvi primer Pojete. Ze nekaj ljudi je okusilo njegov nož. Sprašujemo se samo, koliko časa bo to še lahko počenjal?! Ali se ne ravna vse premošč s takimi pobalnimi in pretepačji Kaj radi se zgovarjajo na pijanost. Cas je, da pijanci, pretepači in slični ostanki preteklosti poleg družbenega prezira tudi pred sodiščem dobijo strožje kazni za kaznivá dejanja!

partizane, kjer je bil do osvoboditve. Pozneje je delal v gozdovih in skrbel za svojo družino, posebno za mamo, ki je bila njegove pomoči najbolj potrebna. Bil je zelo miren, pošten in ugleden fant, zato med ljudmi zelo priljubljen. Žalostna vest o njegovi nenadni smrti, ki jo je povzročil Poje Edo, je hudo prizadela vse, ki so ga poznali. Vse žaluje za uglednim in priljubljenim fantom, borcem narodno osvobodilne borbe.

Naj vzroki takih in sličnih dejanj izhajajo iz pijančevanja ali nizke kulturne ravni, iz sovražnosti ali medsebojnih nesoglasij, proti takim pojavom, ki so rezultat preteklosti, je treba ostreje nastopiti. O tem naj Poje Edo razmišlja za zapani!

O. T.

Jutri bo odprta v Ljubljani I. jugoslovanska razstava vin

Od 24. aprila do 2. maja bo v Ljubljani I. jugoslovanska razstava vin, ki bo imela vsedržavni značaj z mednarodnim poudarkom.

Na to razstavo se temeljito pripravljajo državne ustanove, podjetja, zadruge, vinski strokovnjaki, vinogradniki in pripravljalni odbor.

Vse priprave za strokovna predavanja, priprave za izvedbo poskusnje, strokovna ocenjevanja naših vin iz vseh področij države po mednarodnem merilu, so v polnem teku.

Z velikim vnemo izdelujejo razne grafikone o vinogradništvu cele Jugoslavije, o vinkah vrstah in tipacijah, o rajonizaciji, selekciji in sodobni obnovi naših vinogradniških predelov.

Vinorodni predel cvička bo zastopala znana Vinarska družba v Kostanjevici na Krki, ki bo s svojo priznano kvaliteto cvička sodelovala v ožicnem delu z razstavo cvička in v komercialnem delu s prodajo cvička občinstvu.

Oficijelni del razstave bo v prostorih Slovenske filharmonije, komercialni pa v paviljonih na Trgu revolucije.

Za razstavo vlada veliko zanimanje tudi v inozemstvu. Tuji časopisi prinašajo že obširna poročila.

Ker bo ta razstava prva v takem obsegu v naši državi, vabimo vse vinogradnike, vinske strokovnjake, zadružnike in ostalo občinstvo, da razstavo obiščejo in preizkusijo dobrote vinske kapljice v tej ali drugi tipicaciji.

P. R. J. Likar

„ŽELEZNINA“

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO

NOVO MESTO

NUDI PO NAJNIZJIH DNEVNIH CENAH:

železnino, usnje, gradbeni material, razstrelivo in lovsko municijo!

Oglejte si naše zaloge!

SOLEA EMULGIT za SONČENJE

ULTRA OLJE za višinsko sonce

Dobri in slabi sklepi ter predlogi zbora volivcev

Zbor volivcev je najnižji organ ljudske samouprave. V okviru zakonitih določil in predpisov vsiljih organov sklepa o splošnih vprašanjih svojega volilnega okoliša in jih izvaja. Sklepi zbora volivcev, sprejeti na osnovi veljavnih zakonitih določil, so za občino, za katero je bil zbor sklican, veljavni, če jih je sprejela več kot polovica volilnih upravičencev.

Lahko trdimo, da so zbori volivcev v nekaterih naših občinah že dobili svoj prvi pomen, posebno tam, kjer jih redno sklicujejo in so dobro pripravljani. Mnogo dobrih in koristnih predlogov je že prišlo z zborov volivcev, marsikateri sklep zbora volivcev so prebravali posameznih krajev s pomočjo ljudskih odborov tudi že uresničili v svojo in skupno korist. Vzemimo za primer sklepe o elektrifikaciji posameznih potov in cest, gradnjo manjših mo-

stov, vodovodov in napajalištev studencev itd. Takih primerov imamo dovolj. Pobudo za nje so v večini primerov dale množične organizacije. Zbor volivcev je sprejel sklep in s pomočjo vseh prebivalcev ali vsaj velike večine in s podporo ljudske oblasti je bil uresničen. Samo v novomeškem okraju imamo veliko takih primerov: vaški vodovod v Karteljevem, vodovod v Zaloveh, Smolenji vaši in Straži, nadalje na tisoče nsvetljenih domov z elektriko, kjer se jim nekdo še sanjal, da bodo imeli to pridobitev današnjega časa. Vse to je nastalo iz pobud organizacij, sklepov in predlogov zborov volivcev, v skupnem sodelovanju prebivalcev in oblastvenih organov.

Toda poleg dobrih, koristnih predlogov vidimo, da v posameznih krajih zbori volivcev sklepajo o zadevah, ki nimajo z našo družbeno stvarnostjo nič

skupnega, ampak so ji prej sovražne. Razpravljajo n. pr. o stvareh, ki so že usakojene bodah v okrajnem, republiškem ali zveznem merilu ter zato zbor volivcev ne more sprejeti nasprotnih sklepov, lahko pa da o njih svoje pripombe. Dostikrat je tudi sprejet kakšen sklep, čeprav ni za zboru volivcev nad polovico vseh volilnih upravičencev ter vsled tega sklep ni veljaven.

Za primer navajamo nekaj sklepov zborov volivcev v nekaterih občinah novomeškega okraja. V Hrušici, občina Gornja vas, so na zadnjem zboru volivcev sprejeli vrsto sklepov, dasi je bilo navzohiti komaj 32 volivcev. Med temi sklepi o največji posojila za elektrifikacijo. Posojilo lahko najamejo samo tisti, ki žele imeti elektriko in ki bodo tudi podpisali zadolžitve. Drugih, ki niso zainteresirani za elektriko, ni mogoče z nikakršnim skle-

pom prisiliti, da bi jamčili za posojilo. Še bolj značilni so sklepi isteža zbora volivcev in zbor na Dolžu ter v Velikem Orehku, ki so zahtevali kar odpravo osemletnega obveznega šolanja otrok, češ dovolj je, da otroci hodijo v šolo do 14. leta starosti, potem pa morajo delati doma. Ne glede, da je osem letno obvezno šolanje za vse državljane zakon, in še kako potreben zakon, ki bi ga bilo treba samo še razširiti na obvezno šolanje bodočih kmetijskih gospodarjev v kmetijskih solah, je tak sklep še odraz mlačnosti in očitnega nazadnjajstva, ne glede kdo je njegov pobudnik.

Prav tako so zgrezene razprave in kakršni koli sklepi o previsokih davkih na splošno, o odpravi gozdne takse in podobno. So še vedno posamezniki, ki vldijo v znižanju davkov rešitev vseh zadev na vas, kan je popolnoma napačno. Bolj pametno bi bilo, da bi se pogovarjali o povečanju dohodkov, o možnosti izboljšanja gospodarstva. Davki so v vsaki državi in z njimi krijemo skupne izdatke. Prav pa ja bilo do sedaj, da so se na zboru volivcev pogovarjali o pravilni razdelitvi davčne obveznosti, v bodoče pa tak razgovor

ne bo potreben, ker bodo davki odmerjeni na osnovi čistega katastrskega donosa. Podobno je z gozdno takso. Ta se plačuje na osnovi veljavnih zakonitih določil, namenjena pa je predvsem gozdu samemu. Zbor volivcev lahko da samo predlog za spremembo posameznih določil zakona, kjer niso v skladu z interesi gospodarstva.

Pretežna večina zborov volivcev je zadnje jesen ter pozimi obravnavala ter sklepalo o potrebi popravila potov. Ponekod (na primer v škocijanski občini) so sprejeli tudi sklepe o razdelitvi posameznih odsekov vaških potov na koristnike. Na občinah je kup prošnje za strelišvo, ki ja potrebujejo posamezne vasi za popravilo potov. Take sklepe je treba samo pozdraviti.

Letos so ponekod razpravljali in sklepali o obveznem škropljenju sadnega drevja in o ukrepih za izboljšanje gospodarstva. Prav bi bilo, da bi zbori volivcev tudi predlagali občini ustanavljanje občinskih podjetij, kmetijski zadruge za ustanovitve ali organizacijo pospeševalnih odsekov itd.

Edinstven primer, ki lahko služi vsem za vzgled, je sklep

zbora volivcev vasi Korinj v občini Zagradec ob Krki, kjer so sklenili, da si zgrade skupno za vso vas silos za zeleno krmno. Tak složen in napreden sklep vasi zasluži vso podporo. Nasprotno pa v Smihelu pri Zuzemberku niso imeli kaj drugega obravnavati kot most, ki je že popravljen in pa, da bi spet razglušali vse občinske razglase ob nedeljah pred cerkvijo. Take želje imajo tudi na Dolžu, Podgradu in v nekaterih drugih vaseh. V Podgradu so prišli na zbor volivcev tudi taki, za katere je edini gospodarski problem, o katerem naj bi sklepal zbor volivcev — dalje zvočenje v cerkvi.

Potek in sklepi zbora volivcev so v veliki meri odvisni od tistega, ki ga vodi. Ljudski odborniki volilne enote so dolžni, da na zboru volivcev poročajo o delu ljudskega odbora, da nakazujejo probleme ter skrbje za zakonito osnovo sklepov. Da pa bodo ljudski odborniki kos tem nalogam, se morajo sponi seznaniti z zakonitimi predpisi in se dnevno poglabljati v našo družbeno problematiko. To je njihova naloga in dolžnost, katero so jim naložili volivci na volitvah.

P. R.

IZ NAŠIH KRAJEV

Samo za 1400 metrov ceste gre

Ze pred vojno so pričeli z gradnjo ceste Žužemberk—Podsele—Semberk—Radohova vas. Ta cesta bi bila velikega pomena za ves promet iz Litije skozi Kočevje in Sušak, kot najbližja prometna zveza, prav tak pomen pa bi imela tudi za okoliške vasi. Dela na gradnji ceste so prenehala skoraj tik pred koncem, kajti ostalo je le še 1400 metrov do spojitve obeh

cest. Teh 1400 metrov čaka še danes. Skoraj ni sestanka na tem sektorju, na katerem ne bi govorili o potrebi dograditve te ceste. Prebivalci vasi blvskega KLO Sela-Semberk morajo voziti iz Žužemberka v velikem krogu skozi Dobrič. Če bi bila dograjena ta cesta, bi se jim ta pot skrajšala od 12 na 3 kilometre.

Na seji občinskega ljudskega odbora Žužemberk so poleg drugega tudi ponovno razpravljali o prepotrebni dograditvi te ceste, vendar je občinski proračun prešibak za financiranje takega dela, čeprav so prebivalci pripravljeni tudi sami pomagati. Prav bi bilo, če bi skušali najti kaj sredstva tudi za dograditev te ceste.

Zakaj ne bi gojili malin?

Malinov sok je danes med vsemi sokovi in pijačami najbolj iskan predmet tudi na svetovnih tržiščih. Naše tovarne za predelavo sadja in sokov pa dobivajo iz leta v leto manj malin. Vzrok je ta, da maline rastejo kot samorastline le na gozdnih jasah, ko pa ta zaraste, maline zadušijo. Ker poseke polagoma izginjajo, je tudi malin čedalje manj.

All ne bi bilo dobro, da bi pričeli gojiti maline na primer-nih zemljiščih? Strokovnjaki so izračunali, da bi ob vestnem gojenju malin lahko pridelali na enem hektarju okrog 5000 kg malin. Lani je belokranjska tovarna Belsad plačevala maline tudi po 100 din kilogram. Vse-kakor bi gojitev malin dala prav lep zaslužek. V tovarni trdijo, da jih odkupijo vsako količino. Prav bi bilo, da bi kmetijski strokovnjaki o tem razmislili in dali svoje priporobe. R.

Pozdrav Šentjernejanom!

Tajnik Izseljenske matice iz Ljubljane je na svojem potovanju po Belgiji obiskal tudi naselbino naših rojakov La Bourverie pri Charleolu. Ob tej priliki je med drugim obiskal tudi izseljensko družino Lužar iz Šentjerneja. Naprosen je od njih in ostalih izseljenih Šentjernejanov, da pozdravi v domovini vse rojake iz Dolenjske, posebno one iz Šentjerneja in okolice. Torej lepo pozdravljeni vsi od vaših sorodnikov in zancev v Belgiji!

Slovenska izseljenska matica

Budganja vas

Gotovo vsak partizanski borec dobro pozna našo vas, ležeko na prijaznem hribočku na desnem bregu Krke, dobre tri kilometre od Žužemberka. Kot povsod po naši domovini, si tudi mi želimo napredka. Prvo, za kar se sedaj borimo, je napeljava elektrike. Sami bomo pri tem krepko zgrabili za delo, pričakujemo pa pomoč občinskega in okrajnega ljudskega odbora. Večina vaščanov se zelo zanima za elektrifikacijo, le posamezne pobožne, a obrekljive žene nekaj jezikičo proti napredku, pa upamo, da jih bo že minilo. M. M.

Mladina Žužemberka je igrala

V soboto in nedeljo je mladinska igralska družina iz Žužemberka uprizorila Anzengruberjevo igro »Slaba vesta v petih dejanjih. Igro je režiral in pripravil tov. Kodre. Čeprav je večina igralcev bila prvih na odru, so se neverjetno dobro odrezali in navdušili gledalce. V nedeljo bodo igro ponovili na Dvoru. Iz izkupičkov iger si želijo kupiti harmoniko. Brez dvoma bi se življenje v trgu tako bolj razbilo. Povedati moramo, da ni šola, niti KUD dolejši nimata primernega glasbila za razne kulturne in družbene prireditve. Mladina je pripravljena delati in tudi res dela, le več pomoči družbenih organizacij in razumevanja občinskega LO si želi.

Ob zadnji redovalni konferenci na nižji gimnaziji v Žužemberku se je pokazalo, da so se učni uspehi precej poslabšali. Deloma je temu krivo dejstvo, da učence in dijake marsikje preveč izrabljajo za domača dela, v šolo pa prihajajo ne-pripravljeni in utrujeni. Na nedeljskih roditeljskih sestankih se je učiteljsvo o tem pogovorilo s starši. Škoda le, da ni mogoče pritegniti vseh, pa tudi organizacije se še premalo zavodajo, da je družba kot celota odgovorna za vzgojo mladine. K. M.

K PRAZNIKU DELA 1. MAJU čestita

FRIZERSKI SALON ADAM - Novo mesto

Cenjene stranke obveščam, da bo 1., 2. in 3. maja salon zaprt.

Nesreča v kamnologu pri Dol. Nemški vasi

5. aprila popoldne se je v kamnologu pri Dol. Nemški vasi ponesrečil delavec okrajne cestne uprave Novo mesto Franc Kostanjevec. Pokojnik je bil rojen 1903 in je bil 30 let zaposlen pri delu na cesti, oziroma v kamnologih.

Zadnje čase, od 1952. leta, je bil stalni kamnologski delavec okrajne cestne uprave. Vsi, ki so ga poznali, pravijo, da je bil zelo vreden in marljiv, pa tudi zelo previden pri delu. Pil sploh ni.

Na dan nesreče je popoldne odšel v kamnolog, kjer je železni zavrtane tri ljuke. Z njim so bili tudi njegovi trije otroci. Štirinajstletni Rafael je poma-

gal očetu vlagati mlne, Anica in Jožek pa sta stala na cesti. Oče in sin sta zažgala mlno in se umaknila kakih 40 metrov daleč v zaklon. Dve mlini sta kmalu eksplodirali, tretja pa je odpoledela. Kostanjevec je šel pogledat, da jo vnovič prižge, takrat je pa mlina eksplodirala. Kostanjevec je zadel kamen in ga vrgel kakih 6 metrov po bregu. Rafael je ostal pri poškodovanem očetu, Anica in Jožek pa sta poklecala ljudi na pomoč. Kmalu je prispel tudi rešilni avto in odpeljal ponesrečenca v bolnišnico, kjer pa je naslednji dan podlegel poškodbam. Zapustil je 9 otrok, 4 so že v službi, trije doma, eden pa obiskuje srednjo tehnično šolo v Ljubljani. L. K.

Če gospodari alkohol ...

Pretekli teden se je primeril na železniški postaji Lipovec pri Dolenji vasi vsega obsobjanja vreden dogodek. Poltniki, ki so se vozili s popoldanskim vlakom proti Ljubljani, so lahko videli vandalski napad mladih vročekrvnežev na železniškega sprevoznika. Službojoči sprevoznik je ob postanku vlaka zaklical ime postaje, takrat pa je nanj navallila skupina mladih delavcev, ki so zaposleni pri gradbenih delih v Kočevju, doma pa so iz Dolenje vasi in okolice. Bili so pijani. Sprevoznika so tepli in suvali kakih pet minut. Mladinci so službojočega sprevoznika nspadli brez vsakega povoda. Pristojne oblasti naj krivce strogo kaznujejo. Ne bi škodovalo, da starši bolj poskrbijo za vzgojo omenjenih mladincev, enako tudi tamkajšnje mladinske organizacije. — em. —

Požrtvovalni člani elektrifikacijskega odbora občine Brusnice, ki so v nedeljo, 11. aprila, z delovnim ljudstvom Podgorja slovesno praznovali elektrifikacijo osmih vasi

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

NOGOMET - Prvenstvo ljubljanskega I. razreda

TVD PARTIZAN (Novo mesto) : SD KRIM (Ljubljana) 0:3 (0:0)
Po nezanimivi igri so Novomeščani v nedeljo na lastnem igrišču utrpeli zaslužen poraz, ki bi bil lahko še večji, če ne bi v njihovi obrambi čistil zanesljivi Materje. Vsem bo potrebno še precej sile, če se hočejo dokopati do povprečnega nogometnega znanja. Tudi za nogomet je potrebno meti stremiljenje in prizadevanje, samo po sebi ne pride tudi pri tej igri nič. Čestiti so pokazali precej več znanja, pa tudi več hitrih in odločnih akcij. Tekmo je lepo vodil sodnik Gjurd iz Ljubljane. A. I.

Partizan Kočevje - Sava Ljubljana 2:1 (2:0)
Začelo se je nogometno prvenstvo ljubljanskega podzveze, v katerem tekmuje tudi Partizan iz Kočevja. V prvem kolu sta se srečala domači Partizan in Sava iz Ljubljane. Tekma, ki jo je gledalo 300 gledalcev, se je končala z eninaminalnim rezultatom, ki ne ustreza potoku igre, saj so bili igralci Partizana stalno v premoči in bi zaslužili višjo zmago. Za nizke poraz se imajo gostje zahvaliti dobremu vratarju in slabemu napadu Partizana, ki ni znal izkoristiti številnih prilik za gol. V domačem moštvi je bila dobra obramba, napad pa, razen Bartolmeta in delno Konca, zelo slab. Pri Savi je ugajal vratar in ožja obramba. A. I.

Šolsko upraviteljstvo na Mirni ni krivo nedelavnosti TVD Partizan Mirna v zimskih mesecih

V predzadnji številki Dolenjskega lista je v »Poročju z občnega zbora okrajne zveze Partizan v Novem mestu« omenjeno tudi delo TVD Partizan Mirna. Vzrok nedelavnosti omenjenega društva v zimskih mesecih pa ni šolska upraviteljstva na Mirni, kot je poročeval izjavil.

Odobro TVD Partizan Mirna je dal lanske poletje z investicijskim kreditom dvorano parkirati. Pri tem in ostalem popravilu pa je iz dvoran izločil stare železne peči in nato na vsaki svoji strani obravnaval nabavo novih. Teh pa še do danes ni. Zato je bilo kurjenje nemogoče.

TVD Partizan v Žužemberku že dela

Pred dobrim mesecem je bil v trgu ustanovljen Partizan. Odbor v Partizan je tako vključil vse mladinske delce razen deca pridno in redno vadijo. Posebno šolska, pa tudi ostala mladina rada prihaja k vadijnemu uram. Na nedavni seji društva je bila tudi tovarniška okrajna zveza. Pred dnevi sta Partizanov predsednik in član gradbenega odbora odšla v Ljubljano, razložila potrebo po ureditvi telodavnice doma in se zadovoljno vrnila. Društvo bo prevzelo nedograjeno veliko dvorano zadnjega doma in jo s pomočjo Republiške zveze uredilo za telodavno.

ŠAH - Brzoturnir v Črnomlju

Šahovsko društvo Črnomelj je 8. aprila priredilo redni šahovski brzoturnir za mesec april. Udeležilo se ga je 12 igralcev. Turnir je trajal dve uri. Po ogorčeni borbi je zmagal prvotekomernik Ivan Kobler z 9 in pol točk. Drugo mesto je zasedel Tone Maležič z 9 in pol točkami. Tretje in četrto mesto si delita kapetan Valter Kosta in Boris Klemenčič. Prvo mesto je osvojil dijak Franc Sienc. Šesto, sedmo in osmo mesto si delijo: Novak, Povše in Miketič, slede pa Bajt, Sterk, Ritonja in Kump. T. M.

Zrve eksplozivne ročne bombe

Štirinajstletni Lojzek Bartolj iz Birčne vasi pri Novem mestu je dne 15. aprila našel zjutraj, ko je šel v šolo, ročno italijansko bombo. Skril jo je v gozdu pod smakovco koronino. Ko so se otroci vračali iz šole, jo je šel Lojzek iskati in se hotel pred ostalimi otroci postaviti, kako jo je treba vrčiti. Udaril je v njo ob peto čevlja, toda bomba je v hipu eksplodirala. Pri tem je bilo vseh pet otrok ranjenih. Bartolj je pa odrgalo desno roko v zapestju, zbledel mu je desno oko in poškodovano desno nogo. Vse otroke so odpeljali v bolnišnico v Novo mesto.

KINO KRKA Novo mesto

Od 25. do 27. aprila: slovenski film »VESNA«.
Od 28. do 29. aprila: ameriški film »STEKLENA MENEŽARIJA«.
Kino JLA Novo mesto
Dne 25. apr.: ameriški film: »FANT S TROBENTO«.
Kino Jdran Kočevje
Od 25. do 27. aprila: »SAMOTNA ZVEZDA«.
Od 28. do 29. aprila: »TAJINSTEVI PROFESOR«.
Od 1. do 3. maja: »SKRIVNOST JEZERA OBSOJENCEV«.
Kino Črnomelj
Od 22. do 25. aprila: »ZMAJEVO SEME« prvi del.
Od 27. do 29. aprila: »ZMAJEVO SEME«, drugi del.
Od 1. do 3. maja: »REBECCA«.
Kino Loški potok
Dne 24. in 25. aprila: »CIRKUSKI DECEK«.
Dne 1. in 2. maja: »ODLOCITEV PRED ZORO«.

MALI OGLASI

NAGRADO DAM tistemu, ki mi pošle enoosebno stanovanje v Novem mestu. Naslov pri upravi lista, (150) 1000 DIN NAGRADE dobi kdor predloži s krbi sobo v Brslinu ali okolici. Pooblaste za upravo. (166) OKRAJNO POKROVSTVO Črnomelj ima na prodaj sledeča rabljena osnovna sredstva: 1. lesen vojaški, 2. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 3. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 4. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 5. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 6. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 7. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 8. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 9. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 10. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 11. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 12. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 13. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 14. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 15. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 16. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 17. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 18. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 19. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 20. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 21. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 22. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 23. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 24. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 25. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 26. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 27. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 28. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 29. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 30. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 31. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 32. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 33. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 34. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 35. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 36. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 37. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 38. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 39. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 40. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 41. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 42. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 43. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 44. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 45. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 46. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 47. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 48. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 49. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 50. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 51. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 52. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 53. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 54. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 55. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 56. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 57. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 58. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 59. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 60. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 61. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 62. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 63. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 64. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 65. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 66. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 67. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 68. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 69. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 70. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 71. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 72. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 73. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 74. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 75. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 76. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 77. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 78. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 79. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 80. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 81. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 82. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 83. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 84. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 85. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 86. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 87. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 88. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 89. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 90. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 91. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 92. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 93. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 94. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 95. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 96. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 97. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 98. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 99. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 100. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 101. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 102. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 103. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 104. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 105. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 106. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 107. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 108. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 109. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 110. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 111. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 112. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 113. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 114. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 115. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 116. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 117. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 118. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 119. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 120. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 121. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 122. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 123. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 124. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 125. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 126. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 127. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 128. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 129. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 130. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 131. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 132. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 133. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 134. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 135. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 136. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 137. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 138. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 139. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 140. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 141. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 142. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 143. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 144. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 145. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 146. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 147. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 148. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 149. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 150. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 151. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 152. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 153. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 154. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 155. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 156. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 157. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 158. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 159. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 160. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 161. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 162. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 163. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 164. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 165. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 166. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 167. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 168. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 169. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 170. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 171. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 172. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 173. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 174. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 175. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 176. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 177. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 178. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 179. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 180. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 181. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 182. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 183. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 184. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 185. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 186. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 187. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 188. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 189. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 190. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 191. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 192. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 193. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 194. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 195. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 196. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 197. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 198. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 199. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 200. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 201. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 202. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 203. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 204. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 205. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 206. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 207. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 208. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 209. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 210. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 211. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 212. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 213. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 214. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 215. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 216. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 217. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 218. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 219. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 220. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 221. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 222. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 223. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 224. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 225. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 226. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 227. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 228. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 229. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 230. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 231. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 232. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 233. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 234. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 235. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 236. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 237. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 238. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 239. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 240. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 241. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 242. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 243. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 244. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 245. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 246. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 247. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 248. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 249. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 250. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 251. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 252. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 253. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 254. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 255. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 256. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 257. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 258. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 259. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 260. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 261. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 262. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 263. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 264. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 265. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 266. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 267. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 268. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 269. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 270. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 271. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 272. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 273. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 274. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 275. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 276. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 277. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 278. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 279. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 280. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 281. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 282. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 283. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 284. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 285. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 286. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 287. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 288. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 289. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 290. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 291. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 292. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 293. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 294. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 295. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 296. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 297. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 298. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 299. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 300. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 301. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 302. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 303. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 304. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 305. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 306. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 307. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 308. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 309. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 310. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 311. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 312. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 313. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 314. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 315. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 316. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 317. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 318. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 319. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 320. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 321. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 322. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 323. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 324. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 325. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 326. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 327. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 328. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 329. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 330. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 331. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 332. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 333. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 334. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 335. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 336. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 337. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 338. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 339. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 340. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 341. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 342. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 343. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 344. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 345. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 346. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 347. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 348. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 349. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 350. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 351. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 352. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 353. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 354. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 355. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 356. kom. Viktor »Diesel«, 2. vojaški, 357. kom. Viktor »Diesel«, 2. voja

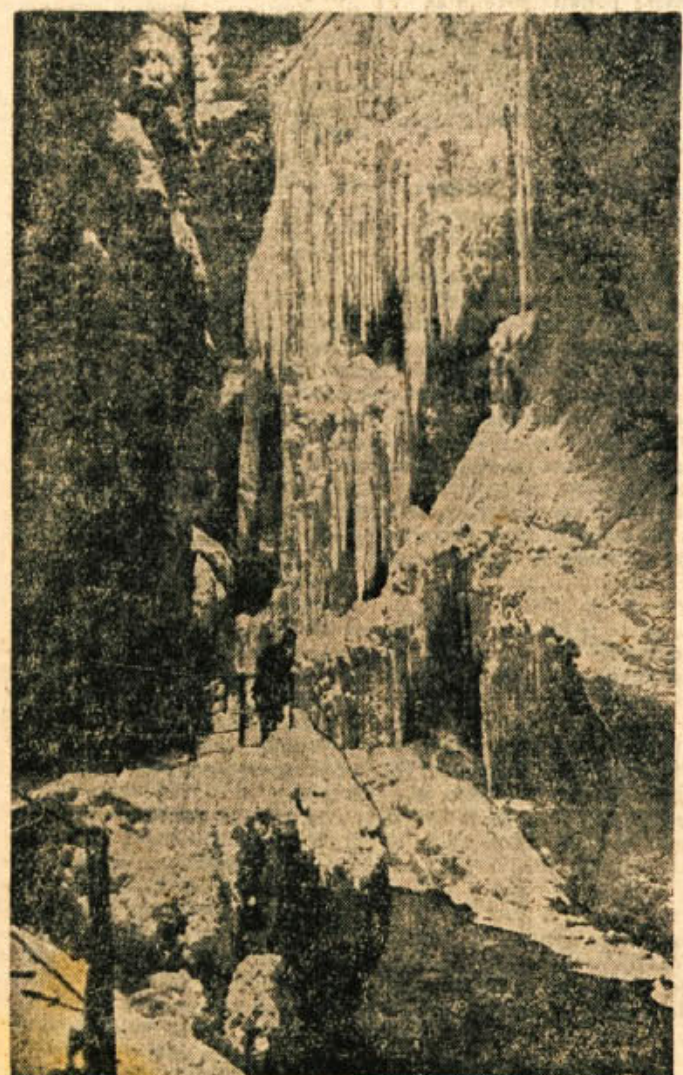
ŽIVALCA, KI JE PONESLA V SVET

IME KRANJSKE DEŽELE

Kdo še ni slišal za skrivnostnega prebivalca naših kraških jam, ki nosi ponosno ime človeška ribica, močeri, kakor ji pravimo mi, ali proteus, kot je njeno znanstveno ime. Marsikdo jo je že videl.

In ima zelo dolg rep. Vsaka teh čudnih zverin ima štiri noge in ko jih vrže iz saka v

V dunajskem kabinetu prirodni veči je karel Schreibers no naključno našel čudno, neznano žival — našega močeri.

Na našem Krasu živi v podzemskih jamah eno izmed svetovnih čudes — človeška ribica, ki je ponesla ime kranjske dežele po vsem svetu.

Na sliki: pogled na veličastne kapnike v Postojnski jami.

saj ne živi le v Postojnski jami, ampak tudi v jamah doljenjskega krasa. Znanstveniki so o tem. Našem čudu napisali številne knjige in razprave in človeška ribica je ponesla ime nekdanje kranjske dežele po svetu, glas o njenih naravnih lepotah in zanimivostih, kakor samo še znani Blagajev volčin.

»Zmajev mladič«

Ko je naš slavni Valvazor zbiral gradivo za svojo Slavjo vojvodine Kranjske, se je ustavil tudi ob presihajočem vrelcu v dolini Bele med Vrhniko in Logatcem, »ki teče samo ob določenih časih, sicer pa ne, razen če drezné vanj«, kot pravi. V podzemskih votlini sedi zmaj, mu pripoveduje kmetje, ker je pa rov preozek, ne more ven. V zmajevi jami izvira studenec in kadar je vode že preveč, jo zmaj bruhne skozi zemeljsko žrelo. Valvazor se samo smehljaj ljudski preproščini, toda neki kmetič mu prisega, da je videl že tri zmajeva mladiča. Enega nedorošlega zmajčka lahko on, Valvazor, vidi pri vrhniskem postarju Hofmannu. Valvazor obišče »ostarja, toda ta zmajčka nima več, pač pa mu skrivnostno bitje tako natančno opiše, da sikene Valvazor: »...dozvedni zraj je bil ped dolg in po obliki podoben kuščarju. Bil je kratkica podzemeljski črv...«

Proteus anguinus

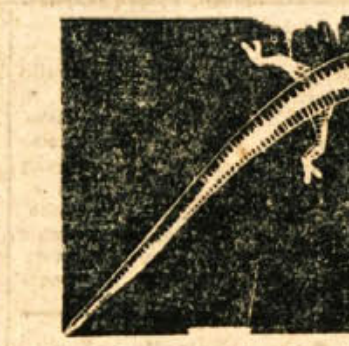
Leta 1761 je Steinberg v temeljitem poročilu o Cerkljskem jezeru zapisal, da so se pojavile v narasli vodi Unca doslej neznanne, čudne živali. Njih pedeni dolgo telo je pokrito s kožo, belo kot sneg

in ima zelo dolg rep. Vsaka teh čudnih zverin ima štiri noge in ko jih vrže iz saka v

in krog Dol. Toplice večkrat vržejo na dan človeško ribico. Tudi v Brdavovem vodnjaku v Vavti vasi, ki črpa vodo iz podzemskega potoka Globočca, potegne včasih črpalca tega svojevrstnega prebivalca podzemlja, seveda ga pa črpalca že pokvari. Morda nam lahko kdo kaj poroča o močerilu iz Bele krajine in s Kočevskega.

Skrivnost poroda

Na tisoče človeških ribic, samcev in samic, so že gojili po akvarijih, toda nobena ni zlegla niti enega jajčeca ali skotila živega mladiča. Raztelesili so na stotine samic, toda niti v eni niso našli jajčec. Skrivnost poroda človeške ribice je začela učenjake razburjati. Schreibers je celo razpisal 20 goldinarjev nagrade, velika vsota za taktar, za prvo samico z godnimi jajčeci, toda brez uspeha. Junija 1825 je pa prinesel kmet Gek z Vrha uradniku Stratilu v Stično izredno lepega močeri. »Ujel sem to belo ribo,« je povedal,

Človeška ribica v slovenskih podzemskih jamah.

»jo dal doma v steklenico in še isti dan mi je doma skotila živega mladiča. Bil je dolg pol drugi palec in čisto podoben materici. Kmalu se je izlegel še en mladič, drugo jutro pa tretji. Zenske so jih vrgle v gnoj.«

Pozabljena in spet odkrita

S Scopolijevim opisom je bila zadeva s človeško ribico pri nas končana in pozabljena, dasi so jo med tem takorekoc znova odkrili v Črni jami pri Postojni. Pa tudi v tujini, je njena slava kralju obledela. Pa ne za dolgo.

Dokazal je, da človeška ribica v hladni podzemski duplini rodi samo žive mladiče, v toplih laboratorijskih prostorih pa izleže le jajčeca. Torej v kraških jamah, kjer toplota nikoli ne preseže 15°, skoti močerilova samica le žive mladiče.

Tako je bila odkrita poslednja tajna našega čudnega prebivalca, »zmajčka« kranjskih jam — človeške ribice. (Prirejeno po Grosčevem članku v Proteusu 1934).

Podvodni izviri na Sušicah in krog Dol. Toplice večkrat vržejo na dan človeško ribico. Tudi v Brdavovem vodnjaku v Vavti vasi, ki črpa vodo iz podzemskega potoka Globočca, potegne včasih črpalca tega svojevrstnega prebivalca podzemlja, seveda ga pa črpalca že pokvari. Morda nam lahko kdo kaj poroča o močerilu iz Bele krajine in s Kočevskega.

Po ugotovitvah zdravnikov najprej odpovedo možgani s svojim živčnim sistemom. Nato ponehaje srce in šele potem začne človek gubiti vid. Toda slušni organi lahko sprejemajo zvoke se celo ur po smrti najvažnejših organov: možgan, srca in oči. To je že prava smrt človeške osebnosti kot zavestnega bitja. Toda popolna fizična smrt se ni nastopila. Nekateri organi še vedno delujejo. Tako jetra živijo še dva dni, lasje in nohti rastejo mrliču celih sedem dni po smrti možgan. Zato ni čudno, da se delovanje srca z injekcijami lahko nadaljuje še po smrti možgan in oči, kar seveda ne pomeni, da je človek še živ. Zato tudi lahko oči mrliča uspešno prikazujejo na bolnika, ki je izgubil vid, sicer je za zdrav. »Mrtve oči je je treba pravočasno presaditi. Za možgani, srcem, očmi

Guma v kravjem hlevu

V hlevih nekoga velikega podjetja za proizvodnjo mlečnih izdelkov na Švedskem so naredili tla iz posebne vrste gume, ki ima veliko plitvih žlebov.

Tako živala ne potrebuje nobene stelje, kar pomeni za velike hleve izredno prihranitev denarja. Pa tudi čiščenje takih hlevov je mnogo laže in enostavnejše. Odpadki gredo po posebnih kanalih v velik zbiralnik pod hlevi, odkoder jih izvažajo na polje.

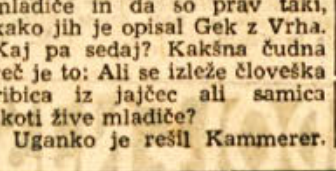
Truman in Mc Carthy

Bivši predsednik ZDA Truman je bil nedavno v njujorskem hotelu »Waldorf Astoria«, prav taktar ko njegov najhujši sovražnik Mc Carthy. Truman je stanoval v 35., Mc Carthy pa v 28. nadstropju. »To je dobro,« je dejal Truman, »da sem jaz v višjem nadstropju, sicer bi se Mc Carthy bahal, da je bil nad menoj.« V prijavno knjigo se je bivši predsednik vpisal kot »časnikar, pisatelj in kmet.«

Zakonski dopusti

Švedi imajo mnogo običajev, ki se ljudem drugih dežel zde čudni. Med njimi je tudi načrt zakona, ki je bil nedavno predlagan parlamentu. Ta predlagani zakon zahteva, da se vsaki poročen ženski zagotovi pravica na desetdnevni »letni zakonski dopust«, in sicer na stroške države. V obrazložitvi predloga je poudarjeno, da je večina zakonskih razprtij posledica nepretrganega skupnega življenja obeh zakoncev.

FOX daje čevljem bleisk

in jih konzervira

in sluhom začno človeku najprej umirati mišice. Ker je kri nehala krožiti, so ostale brez hrane in toplote, pa se ohladijo in otrpnejo.

Po mnenju zdravnikov umira človek postopoma do popolnega prenehanja vseh življenjskih funkcij: možgani umirajo 10 minut, srce 20, oči 30 minut, sluh 1 uro, mišice rok in nog 4 ure, žile 18 ur, jetra dva dni, kosti 3 dni, koža 5 dni, lasje in nohti 7 dni.

Kako človek umira

Kako človek umira in kako dolgo je umiranje? Sploh lahko rečemo, da je človek umrl, ali ali je bolje dejati, da se prenehale delovati posamezne fiziološke funkcije človeškega organizma?

Umetna »krmača«

NAGRADNA KRIZANKA

bo objavljena v prihodnji številki Dolenjskega lista! Če tednika še nimate naročnega, si zagotovite številko pri najbližjem prodajalcu.

POGOVOR MED TICI

»Kje ste prezimili, spoštovana soseda lastovica?«
»Daleč, daleč za morjem, prijatelj vrabček!«
»Uh! Da niste morda radijaktivna, ker so v tistih krajih zavoljo ljubega miru eksplozirale vodikove bombe?«

DOLGA POT V SOLO

»Rojen sem na Vinici, hodil sem pa v novomeško šole...«
»Revček ti tak! Kako zgodaj si moral vsako jutro vstati, da si prišel do osmih v šolo!«

TUDI MED NAŠIMI LJUDMI SO BILI IZRODKI

Tudi »sinjorju kapu« je zmerom zmanjkalo kruha. Če so se ženske pritožile, jih je zmerjal s svinjami in vlačugami. Vse so bile, samo ljudje ne. »Kje pa naj vzamem kruh?« se je drl. Ko pa so naredili preiskavo, so našli 50 hlebčkov kruha, pa še riza, makaronov in olja. Vse to je oderuh ukradel sestradanim ljudem. V kuhinji pa so gospodarili Slovenci, ki so bili še trikrat slabši. Poleti so kuhali buče in so imeli dosti bučnih pečk. Če si jih je zaželel lačen otrok in je prišel do kuhinje, so ga surovo nagnali. Nekoč pa jih je kuhar nekemu otroku le hotel dati. Tedaj pa je prišel kapo, smilil otroka stran, mu izrgal iz košenilj rok skodelico in jo treščil ob kamenje. To je samo en primer izmed tisoč podobnih.

ITALJANSKO JUNASTVO NAD UBOGIMI INTERNTRANCI

Nekoga večera sem stala med možskimi šotori. K enemu teh šotorov je prišel postaren suh drov v rokah je nesel malo slame, ki jo je vzel z bližnjega kupa.

VLAČUGAM IN DESETARKAM SE NI GODILO SLABO

Nekatere žene so bile reve, bile so pa tudi tičice, ki so jim ni godilo slabo. Te so dobro živele poleg vojakov, kuharjev in oficirjev. Včasih je kak oficir cele ure preležal v šotoru. Če je šla taka ženska s skodelico v kuhinjo, se je tam pri vojaku našla in še v šotor je prinesla. Take pitčke so živele tudi po ambulantah, kjer so kradle bolnim revežem kruh, večer pa so se sprehajale z oficirji ali pa se med šotori poljubovale z vojaki.

DOBIL JE ŽIVJE OKOSTINJAKI

Ob nedeljah so prihajali iz moškega taborišča možki na obisk k ženam in sestram pa tudi k prijateljcem. V obraz so bili vsi zabuhli, otečene veke nad očmi so bile vse črne, rame so jim bile povešene, trebuh pa tako vdrti, da so skoraj zlezli v dve gubi. Na oslabelih nogah so komaj stali. Na glavi si videli razmršene lase, na košeniljih ramah pa raztrgano srajco. Povsod, kjer je bila kaka luknja, je bila koža ožgana od žarečega sonca in prisušena na kost. Ohlapne hlače so jim visele v cunjah in dosti jih je bilo bosih.

To so torej bili tisti možje, tisti fantje z valovitimi lasmi in svetlimi obrazi, ki jim je bilo vsako delo in igra prepovedana. Zdaj so stali poleg žen in deklet s shušanimi, bledimi obrazi, blodnimi pogledi in ustni, ki so zmeraj spraševala: »Kdaj pojdemo domov?« Nič ne vedel; dajali so si pogum, a mnogi so obupavali.

„DAJTE MI SREČKO ZA MILIJON DINARJEV ...“

Alli bo letos Zrebanje Državne loterije tudi v Novem mestu?

Danes se bodo spet zavrteli bobni Državne loterije in že jutri bodo stotisoči igralcev po vseh krajih države primerjali v dnevnih časnikih številke svojih srečk z izžrebanimi. Nad 300 tisoč se jih bo veselo, presrečno nasmejalo: zakaj tudi danes bo izžrebanih 304.476 dobitkov in 6 premij v skupnem znesku 80 milijonov in 400.000 dinarjev. Eden izmed njih — ali pa dva, če je bila srečka prodana v dveh polovičkah — bo 26. aprila lahko dvignil največji dobiček — milijon dinarjev. Izžreban bosta tudi premiji po 500.000 in 300.000 din ter tri premije po 200.000 din. 12 igralcem ki se bodo jezili, da so imeli »samo eno številko premo ali pa preveč, da bi zadeli premijo!« bodo tudi tokrat izplačali tola-

žilne dobitke po 10.000 din... Stopimo do tovariša Naceta Zbačnika na novomeškem glavnem trgu, da povprašamo, kako igrajo in polkuzajo srečo Dolenjci. Rad nam pojasni:

»Zadnje mesece število prodanih srečk čedalje bolj narašča. Še pred letom dni smo prodali v novomeškem in črnomalskem okraju do 1000 srečk na mesec, v marcu in aprilu letos pa že po 1800. Celotno zmanjkalo nam jih je zadnje čase. Približno dve tretjini srečk prodamo v samem Novem mestu; seveda jih ne pokupijo samo Novomeščani. Precej jih gre na deželo. Tako je pretekli mesec kmet iz šmarješke okolice nabral na miži 30 srečk-polovček. Kmalu po zrebanju je bil spet tu; tokrat je izbral 42 polovček in jih plačal z 2100 din, ki so mu jih prinesli dobitki zadnjega kola. Radoveden sem, če bo zdaj spet prišel.«

»Kaj pa večje ribe? Je kakšna glavna premija že kdaj našla pot na Dolenjsko, ali pa tod okoli sreča bolj s prazno vrečo maha?«

Tovariš Zbačnik se namuza iz za očal in nam pojasni: »Lani enkrat in letos februarja sta dva igralca dobila po 300.000 din. Če bi srečka, prodana v naših krajih, zadela premijo, bi se isti dan dobil brzojav naše centrale. Dajdaj take srečke še nismo imeli.«

Tu je pretrgal pogovor mlajši tovariš, ki je vstopil v upravo »Ljudske pravice, kjer se nahaja tudi novomeška podružnica Državne loterije.

»Prosim srečko za milijon dinarjev!« se je nasmejaj in izvelič stotaka. Nekaj časa je izbral, nato pa potrkaj s kazalcem kar po prvi na vrhu:

»Tale bo prava!« Zelimo mu, da bi bilo res — in če bo 854042 med izžrebanimi premijskimi številkami, čestitamo mlademu neznanču!

Zanimivo je opazovati, kako posamezniki kupujejo srečke. Nekateri jih jemljejo v trafikah pri starih znancih; vedno polšeje »srečno« številko, na katero igrajo mesece in mesece. »Enkrat bo!« govori jo — in imajo prav, ker pri loteriji je

»Tale bo prava!« Zelimo mu, da bi bilo res — in če bo 854042 med izžrebanimi premijskimi številkami, čestitamo mlademu neznanču!

Zanimivo je opazovati, kako posamezniki kupujejo srečke. Nekateri jih jemljejo v trafikah pri starih znancih; vedno polšeje »srečno« številko, na katero igrajo mesece in mesece. »Enkrat bo!« govori jo — in imajo prav, ker pri loteriji je

»Tale bo prava!« Zelimo mu, da bi bilo res — in če bo 854042 med izžrebanimi premijskimi številkami, čestitamo mlademu neznanču!

Zanimivo je opazovati, kako posamezniki kupujejo srečke. Nekateri jih jemljejo v trafikah pri starih znancih; vedno polšeje »srečno« številko, na katero igrajo mesece in mesece. »Enkrat bo!« govori jo — in imajo prav, ker pri loteriji je

»Tale bo prava!« Zelimo mu, da bi bilo res — in če bo 854042 med izžrebanimi premijskimi številkami, čestitamo mlademu neznanču!

Zanimivo je opazovati, kako posamezniki kupujejo srečke. Nekateri jih jemljejo v trafikah pri starih znancih; vedno polšeje »srečno« številko, na katero igrajo mesece in mesece. »Enkrat bo!« govori jo — in imajo prav, ker pri loteriji je

»Tale bo prava!« Zelimo mu, da bi bilo res — in če bo 854042 med izžrebanimi premijskimi številkami, čestitamo mlademu neznanču!

Zanimivo je opazovati, kako posamezniki kupujejo srečke. Nekateri jih jemljejo v trafikah pri starih znancih; vedno polšeje »srečno« številko, na katero igrajo mesece in mesece. »Enkrat bo!« govori jo — in imajo prav, ker pri loteriji je

»Tale bo prava!« Zelimo mu, da bi bilo res — in če bo 854042 med izžrebanimi premijskimi številkami, čestitamo mlademu neznanču!

Zanimivo je opazovati, kako posamezniki kupujejo srečke. Nekateri jih jemljejo v trafikah pri starih znancih; vedno polšeje »srečno« številko, na katero igrajo mesece in mesece. »Enkrat bo!« govori jo — in imajo prav, ker pri loteriji je

»Tale bo prava!« Zelimo mu, da bi bilo res — in če bo 854042 med izžrebanimi premijskimi številkami, čestitamo mlademu neznanču!

tako, da dobi le tisti, ki igra! Koliko jih je, ki po prvih neuspelih odnehanju in se jezijo nad smolo, ki jih spremlja.

So kugeci, ki srečke s številko 13 sploh ne vzamejo v roko. Drugi spet računajo: seštevek vseh števil mora biti deljiv z 2. Ali pa: najmanj tri petice morajo biti v številki, sicer je ne vzamejo. So tudi taki, ki naročajo srečke od drugod, iz Maribora, Trbovelj — iz krajev, kjer so premije po 200 in 300 tisoč din že kar »domače« in pod. Najbolj mirni so tisti, ki zahtevajo od prodajalca:

»Dve srečki po 50 din!« In spravijo jo žep, kar jim je trafikant sam odrgal iz bloka. Sreča je sreča, pravilo, pa če ti jo izbere prodajalec ali jo iščeš sam — če ti je dana, toš zadel, če ne, oglaš se prihodnji mesec...

Kdo ima prav? Polkuzite sami, če se niste igrali v državni loteriji.

Kam gre dobiček prodanih srečk? Marsikdo tega še ne ve, zato bo prav, da ponovimo:

Državno loterijo FLRJ upravlja jo in vodijo centralna vodstva naših množičnih organizacij: Zveze borcev, Zveze vojaških vojnih invalidov, Zveze gluhohejnih, Zveze slepih in Rdeči križ Jugoslavije. Ves dobiček, ki ga loterija prinaša, je namenjen torej partizanskim sirotam za njihovo solanje, našim invalidom, gluhohejim in slepih sirotam ter humanim potrebam Rdečega križa. Vojna nam je prizadela hude rane. Da jih bomo čimprej zacelili in pomagali najpotrebnejšim, služijo tudi dobitki loterije tem plemenitim namenom.

Ce morda tudi danes še ne boste zadeli milijona ali vsaj pol toliko, se ne jezite; s srečko, ki ste jo kupili, pomagajte žrtvam zadnje vojne in pomoči potrebnim sirotam. Prav bi bilo, da bi tupačam kupil srečko državne loterije tudi tisti, ki stotaka ali 50 din zlahka pogreši; če že ne igramo za dobitke, pa pomagajmo njim, ki jih vzdržujejo Zveza borcev, vojni invalidi, Rdeči križ in ostale humane organizacije.

Kaj ko bi se vodstvo državne loterije odločilo in pridrlo leto eno izmed mesečnih zrebanj tudi v Novem mestu? Zanimanje za igranje bi naraslo, saj bi se marsikdo na lasne oči prepričal, kako se vrtilo bobni loterije in zrebanjo srečne številke, od katerih mnogi vsak mesec toliko pričakujejo...

Teško delo
»Po dva deci natakati mora biti pa res teško delo!« pravi Tine sočutno natakariči Anček.
»In zakaj?«
»Ker nikoli ne morete doletiti do vrha.«

POGOVOR MED TICI
»Kje ste prezimili, spoštovana soseda lastovica?«
»Daleč, daleč za morjem, prijatelj vrabček!«
»Uh! Da niste morda radijaktivna, ker so v tistih krajih zavoljo ljubega miru eksplozirale vodikove bombe?«

DOLGA POT V SOLO
»Rojen sem na Vinici, hodil sem pa v novomeško šole...«
»Revček ti tak! Kako zgodaj si moral vsako jutro vstati, da si prišel do osmih v šolo!«

TUDI MED NAŠIMI LJUDMI SO BILI IZRODKI
Tudi »sinjorju kapu« je zmerom zmanjkalo kruha. Če so se ženske pritožile, jih je zmerjal s svinjami in vlačugami. Vse so bile, samo ljudje ne. »Kje pa naj vzamem kruh?« se je drl. Ko pa so naredili preiskavo, so našli 50 hlebčkov kruha, pa še riza, makaronov in olja. Vse to je oderuh ukradel sestradanim ljudem. V kuhinji pa so gospodarili Slovenci, ki so bili še trikrat slabši. Poleti so kuhali buče in so imeli dosti bučnih pečk. Če si jih je zaželel lačen otrok in je prišel do kuhinje, so ga surovo nagnali. Nekoč pa jih je kuhar nekemu otroku le hotel dati. Tedaj pa je prišel kapo, smilil otroka stran, mu izrgal iz košenilj rok skodelico in jo treščil ob kamenje. To je samo en primer izmed tisoč podobnih.

ITALJANSKO JUNASTVO NAD UBOGIMI INTERNTRANCI
Nekoga večera sem stala med možskimi šotori. K enemu teh šotorov je prišel postaren suh drov v rokah je nesel malo slame, ki jo je vzel z bližnjega kupa.

VLAČUGAM IN DESETARKAM SE NI GODILO SLABO

Nekatere žene so bile reve, bile so pa tudi tičice, ki so jim ni godilo slabo. Te so dobro živele poleg vojakov, kuharjev in oficirjev. Včasih je kak oficir cele ure preležal v šotoru. Če je šla taka ženska s skodelico v kuhinjo, se je tam pri vojaku našla in še v šotor je prinesla. Take pitčke so živele tudi po ambulantah, kjer so kradle bolnim revežem kruh, večer pa so se sprehajale z oficirji ali pa se med šotori poljubovale z vojaki.

DOBIL JE ŽIVJE OKOSTINJAKI

Ob nedeljah so prihajali iz moškega taborišča možki na obisk k ženam in sestram pa tudi k prijateljcem. V obraz so bili vsi zabuhli, otečene veke nad očmi so bile vse črne, rame so jim bile povešene, trebuh pa tako vdrti, da so skoraj zlezli v dve gubi. Na oslabelih nogah so komaj stali. Na glavi si videli razmršene lase, na košeniljih ramah pa raztrgano srajco. Povsod, kjer je bila kaka luknja, je bila koža ožgana od žarečega sonca in prisušena na kost. Ohlapne hlače so jim visele v cunjah in dosti jih je bilo bosih.

To so torej bili tisti možje, tisti fantje z valovitimi lasmi in svetlimi obrazi, ki jim je bilo vsako delo in igra prepovedana. Zdaj so stali poleg žen in deklet s shušanimi, bledimi obrazi, blodnimi pogledi in ustni, ki so zmeraj spraševala: »Kdaj pojdemo domov?« Nič ne vedel; dajali so si pogum, a mnogi so obupavali.

TRPNO LETO 1942

Odlomki iz dnevnika Belokranjke v rabskem taborišču

Zupnik, stari osvleli rodoljub, ki je pogumno vzpodbujal trpine in ki je v svoji duhovniški halji požrl marsikotro gorenko besedo, ni čakal zlate svobode. Tudi njegovo rakev so zagrebli z mnogimi drugimi na rabskem polju.

SESTRADANI OTROCI UMIRAJO

Tudi odslej ni bilo nič bolje. Skofov blagoslov ni nič pomagal, zakaj tam zunaj so se neprenehoma odpirale nove jame in požirale žrtve gladi. Tako je na primer zjutraj ostal šotor zaprt, ko pa so ga odprli, se jim je nudil grozen pogled. Sed mrličev z zabuhlimi obrazi z odprtimi usti in modrimi vekami nad očmi, je ležalo vse križem. V sosednjem šotoru je za vedno zaspal šestnajstletni fant, prvi okostnjak, ki ga taktar lastna mati gotovo ne bi spoznala, če bi ga videla.

V hladnih in temnih nočeh so ječali otroci pod šotori.

Tam so jih tudi rodile matere. Tako mater in otroka so spravili na ambulant, kjer materi nekaj dni niso dali jesti. Ko se je vrnila, je na rokah prinesla skoraj nagega otroka — novega trpina.

V nekem šotoru so zasilali jok. Ko so pogledali noter so našli dva naga otroka. Oče in mati sta jima umrla, kruh so jima požrli drugi, za ostalo pa ni bilo nikomur mar. Eden od otrok je bil popolnoma nag, od drugega pa je viselo nekaj cunj. Bila sta do kosti ogrizena od uši in vse noči sta preječala v bolečinah. Usmiljeni ljudje so jima prinesli

košček kruha. Če je človek pogledal otroka, ki sta jedla, se mu je zdelo, da vidi na pokopalšču lobanji, ki majeta s čeljustmi.

V sosednjem šotoru je umrl pregodaj rojeni deček Francelj. Ko bi ga bili tehtali, gotovo ne bi imeli dvajset dekagramov. Njegova sedemnajstletna mati ga je skrila pod odejo, da je zanj dobila kruh in sir.

Tam na drugem koncu je neka Cabranka štiri dni skrivala mrliča, da je zanj dobivala hrano. Ko so jo sosedje zatožile, so ji ga vzeli.

Tudi v stranišnih jami so opazili trupelce trimesečnega otroka. Če je umrla starica ali kaka druga odrasla oseba, je niso mogli skrivati tako dolgo. Skrivanje mrličev pa se je splašalo, kajti nekaj dni star otrok je dobil isto hrano kot odrasla oseba.

ZIVI OKOSTINJAKI

Ob nedeljah so prihajali iz moškega taborišča možki na obisk k ženam in sestram pa tudi k prijateljcem. V obraz so bili vsi zabuhli, otečene veke nad očmi so bile vse črne, rame so jim bile povešene, trebuh pa tako vdrti, da so skoraj zlezli v dve gubi. Na oslabelih nogah so komaj stali. Na glavi si videli razmršene lase, na košeniljih ramah pa raztrgano srajco. Povsod, kjer je bila kaka luknja, je bila koža ožgana od žarečega sonca in prisušena na kost. Ohlapne hlače so jim visele v cunjah in dosti jih je bilo bosih.

To so torej bili tisti možje, tisti fantje z valovitimi lasmi in svetlimi obrazi, ki jim je bilo vsako delo in igra prepovedana. Zdaj so stali poleg žen in deklet s shušanimi, bledimi obrazi, blodnimi pogledi in ustni, ki so zmeraj spraševala: »Kdaj pojdemo domov?« Nič ne vedel; dajali so si pogum, a mnogi so obupavali.